

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy hóra ker. 1.	Vidéken: Egy hóra ker. 1.30
Negyedévre 3.—	Negyedévre 3.80
Félévre 5.—	Félévre 7.—
Évesre 12.—	Évesre 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (3 kr.)

Feloldó szerkesztő és laptulajdonos

KORBULY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt

Hirdetések pelít számításal, díjszabás szerint.

Ápethirdetők ára: egy sor 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

Vihar a parlamentben.

Budapest márc. 29.

A magyar képviselőházban kifakadt egy kelevény. A régi rendszer fertőjétől gyűlt meg s most érett meg az operációra. Ez a kelevény: a rágalom, a gyanúsítás. Egyike azon fegyvereknek, amelylyel a nem válogatós Bánffy-uralom vívott politikai csatákat. Amelynek szülőanyja volt az a korrupcionális rendszer, melyet csak egy ország felháborodása tudott elsodorni az uralom polcáról. Vajjon, ha a magyar politikai életben nem lett volna annyi visszaélés, ha nem szinte a nyilvánosság előtt történik, hogy egyesek politikai befolyásukat vagyonszerzésre használják fel, vajjon akkor megszületett volna-e a rágalom, a gyanúsítás? Vajjon ha nem volna nyilvánvaló, hogy egyesek igen rövid idő alatt, minden nagyobb megerőltetés nélkül százezreket, sőt milliókat szereztek, megzavarhatná-e a magyar politikai életet a rágalomnak alattomos, bujkáló hiénája? Bizonyára mondhatjuk, hogy nem. Ez a rágalom a régi bűnös rendszer maradványa, mely nem volt soha válogatós fegyverekben s ugylátszik az mélyebb nyomokat hagyott egy még maig ismeretlen kormányparti képviselő agyában, úgy, hogy szinte hipnotizálva volt annak folytatására.

Ez alkalommal Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter volt az alattomos gyanúsítás célpontja. Az a bizonyos kormányparti képviselő, a néppár vezérszónoka, Rakovszky István előtt azzal vádolta meg

a minisztert, hogy azért igyekeznek sürgösen husz esztendőre kitolni az Adria tengerhajózási társaság szerződését, mert az Adria részvényeinek egy harmadrésze a birtokában van. A miniszter tehát zsebelni akar. Rakovszky Istvánban volt annyi lojalitás, hogy e csunya vádat tudomására hozta magának a meggyanusított miniszternek, aki a férfias önérték erejével bánt el a becsületét megtámadni akaró rágalmazással. Az egész képviselőház felfordult erre s olyan lett, mint egy kitérésre kész izzó kráter.

A veszedelmek kitértek s míg a meggyanusított minisztert pártkülönbség nélkül ovációban részesítették, addig a felháborodásnak olyan morajlása futott végig a képviselőházon, mint mikor a zugó tenger ki akarja magából hányni a sarat, az iszapot.

De hát kérdezzük, hogy rövid időn belül is csak ez volt-e az egyedüli gyanúsító rágalom a magyar politikai életben? Nem emlékezünk-e arra az üvöltő vad hajszára, melyet Ugron Gábor ellen indítottak azért, mert az a saját terményét egyszerűen eladta a katonai kincstárnak? A régi, korrupciós rendszer hívei, organumai akkor együtt és versenyt dobálták a sarat Ugron Gábor felé, akinek tiszta jellemét azonban nem voltak képesek befeketíteni. Pedig hogy örültek már előre annak épp azok, akik azt a sokféle, meg nem engedett, de nagy hasznot hajtó gazdasági tevékenységet fejtik ki, hogy mint tekerik ki annak a székely rabonbánnak a nyakát, aki legfélelmeesebb s meg nem ret-

tenthető és el nem hallgatható ostora volt Tisza Kálmán uralmától kezdve a politikai és közéleti bűnnek, korrupciónak.

Ennek az Adria ügyében támadt viharnak azonban még is lesz egy üdvös hatása. Mint a természetben a vihar, ez is meg fogja tisztítani a politikai levegőt. S tagadhatjuk-e azt, hogy erre szükség van a mi parlamenti és közéletünkben? Hiszen ha csak néhány évtizedre is visszaléteink, megdőbvenne kell látnunk, hogy hány halottja lett Magyarországon a névtelen gyanúsításnak, a sunyi rágalomnak.

Az országgyűlési szabadelvű párt most szintén politikai temetésre készül. Nem a meggyanusított, hanem a tetten kapott gyanúsítókat temetik, akikben talán szintén nem ébredt volna fela gyanúsítás ösztöne, ha nem rendült volna meg egykor a régi szabadelvű pártban az egymás iránti bizalom akkor, mikor a Tisza-korszak egyik oszlopos embere véres fővel, összezuzott testtel bukott le a harmadik emeletről.

Budapest, márc. 29.

A képviselőház munkarendje. A husvét szünet előtt holnap tartja a képviselőház utolsó ülését, melynek napirendjét fogja képezni első sorban a mentelmi bizottság 12 jelentése, köztük báró Fiáth letartóztatási ügye. Azután a gazdasági bizottság jelentése, végül az Adria szerződés részletes tárgyalása. Ezen az ülésen fogják megállapítani a husvét utáni első ülést napját, mely csak formális ülés lesz, az ennyiben csak a munkarendet fogják meghatározni.

A MAGYARSÁG TÁRCAJA.

A fehér leány.

A nyílt tengeren haladtunk egy csendes augusztusi éjszakán. Az a csodás kékségű egyenlítői égbolt ragyogott felettünk, amelyet soha ez életben felejteni nem lehet. A fedélzeten ült kis társaságunk, melynek tagjait jó barátokká éppen az a nagy távolság tette, mely mindegyikünket elválasztott a hazájától. S mivel az egész társaság minden tagja életének nagyobb részét utazásban töltötte, egymást érték a legcsodásabb kalandok elbeszélései, melyeket a világ minden táján élt át egyik másikunk. Persze tulnyomó volt a történetekben a kelet csodás világa, mely szinte kiapadhatatlan a rejtelmekben. Csak egy öreges német tanár fogadta szeptikusan a történeteket.

— Tudják urak, én nagyon kételkedem az indiai mesékben. Több azokban a fantázia szülte regényes nagyzolás, mint az igaz. Mi németek igen komolyak vagyunk ahhoz, hogy a kelet csodáit készpénznek tekintjük.

Pár percnyi hallgatás után megszólalt a fiatal francia orvos, ki eddig csak hallgatag nézett a csodás színű égre.

— Elmondok hat én is önöknek egy történetet, amelyik nem is mese, mert én éltem át a legkeletibb Indiában.

— Pár évvel ezelőtt egy társasághoz szerződtem, mint orvos, Indiába. Leginkább a vágytól ösztönözve, hogy meglássam én is a földnek azt a részét, hol még a rejtelmek, csodák előfordulnak. S higgyék el nekem, aki ott élt pár évet, az nem is csodálkozik ezeken a történeteken. Ez a föld, hol más az ég, az emberek, a növényzet: minden annyira különös, nem csodálkozhatik senki, ha itt a fantázia szabadabban működik, mint másutt. Mikor a forró nappalok után lezúzott a világos éjszaka, s a fák és növények kábító illattal töltötték meg a levegőt körülöttünk, az egész közel rengeteg mormolni, zúgni, susogni kezdett: magam is sokszor úgy éreztem eleinte magam, mint valami alvajáró!

— Már egy évet töltöttem itt s nem tapasztalva semmit azokból, miket a kelet csodáiról hallottam, kezdtem úgy vélekedni, mint a német bajtársunk. Ekkor, egy ilyen augusztusi estén történt, hogy valami hazulról kapott levél miatt kissé izgatottan, nem tudtam aludni. Kényelmes nagy székemet kiállítottam az udvarra s néztem félig álmodozva a világos égboltozatot. Eszembe jutottak a kelet csodás lányai, kikről annyit hallottam s elképzelttem, hogy ha most jönne lebegve felém egy ilyen leány . . . Mikor halk lépést hallottam s hátsz megett hófehérbe bur-

kolva egy leány állott. Amint ránéztem, első pillanatban végtelen nagy szemeit láttam, melyek szinte égni látszottak fényükben!

Nem volt időm szólnani sem, ő már mondá: — Láttalak mindennap, ma eljöttem s ha el nem üzöl, mindennap eljövök.

Hogy tudtál átjönni a bezárt kapun?

— Elöttem nincs fal, nincsen kapu.

— Most már gondolhatnék arra, hogy szolgálaim nyitva feledek a kis ajtót, akkor nem is gondoltam semmit, csak néztem végtelen mélységű szeméit ott ült mellettem reggelig, engedte magát ölelni, csókjaimat visszaadta, beszélt csendes, lágy hangon s reggel felé felállt a kerítés felé ment és eltűnt.

Igy ment ez hétről-hétre. Nappalaim csak arra valók voltak, hogy az éjjelt várjam. Dolog akkoriban úgy sem volt sok. Nem tudtam sem mire gondolni, csak éltem ez álomnak tetsző kalandnak. Egy este ijedten jött:

— Vigyázz, életedre törnek. Holnap reggelid mérgezve lesz.

S reggel csakugyan félve szava igazságától, egyik ebemnek adtam oda reggelimet s az rögtön felfordult. A szakácsomat rögtön a telep börtönébe vitték, de sohasem tudhattam meg, hogy a leány honnét tudta ezt előre. Már két hónapot töltöttünk e földöntúli gyönyörben, mikor egyszer szemorvan jött ur

— Végen van. A nagy ur haragszik, amiért

A kongrua. Félhivatalosan jelentik: Wlassics Gyula kultuszminiszter gondoskodott arról, hogy a nem katolikus lelkészek a folyó évi első évnegyedi kongruájukat a husvéti ünnep előtt megkapták. Az utalványok és részletes jegyzékek még április elseje előtt az egyházi főhatóságok kezében lesznek, s így elég idejük marad az utalványozott összegek szétosztására.

A miniszterelnök üdvözlése. A keceli kerület szabadelvű választói nagy gyűlést tartottak, amelyen a szabadelvű pártot újból megalakítván a kerület képviselőjéül újból Tarajossy Sándort jelölték. A gyűlésből azután üdvözlő táviratot küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek, ragaszkodásukat és bizalmukat fejezve ki iránta. A miniszterelnök táviratban mondott köszönetet az üdvözlésért.

A horvát regnikoláris küldöttség, mint Zágrábból jelentik, Francisci elnöklésével és gróf bán Khuen-Hédervary és Krajcsovic osztrájfőnök jelenlétében egybegyűlt és dr. Egersdorfer előadó választervezetét néhány stiláris módosítással elfogadta.

Két mandátum. A képviselőház kilencedik bíráló bizottsága tegnapi ülést tűzött ki, amelyen a Bedőházy János, Marosvásárhely második választókerületében megválasztott képviselő megbízólevele ellen a ház állandó igazoló bizottsága által tett kifogásokat kellett volna tárgyalni. Az ülést azonban határozatképtelenség miatt nem lehetett megtartani s az ügy tárgyalását a bizottságnak jövő hónap 17-én délután négy órakor tartandó ülésére tűzték ki. A képviselőház állandó igazoló bizottsága Kubinyi Árpád elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Morzsányi Károly, Budapest székesfővárosi erzsébetvárosi kerületében megválasztott országgyűlési képviselő megbízó levelét és harminc nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentette ki.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 29.

A képviselőházat ostromolják belépti jegyekért. Épp úgy, mint a véderő vita napjaiban. A forrongó folyosón csak a tegnapi nap eseményéről folyik a beszéd. Várják Györfly Gyula nyilatkozatát s annak a másik képviselőnek jelentkezését.

Nagyon izgalmas képe volt a mai ülésnek. A ház megtelt képviselőkkel, olyanokkal is, akik csak szenzációk alkalmával mutatkoznak a házban: Zsufolva voltak a képviselői padosorok, a közönség karzata, de különösen az írók és hírlapírók helyén volt óriási a tolongás.

Györfly Gyula nyilatkozata után, melyet általános helyeslés között mondott el s melyben

idegen embert szeretek, nekem meg kell halmom.

Revolveremhez nyultam:

— Ki leskelődik utánad?

— Ő szomorúan mosolygott.

— A szellemeknek sincsen testük, őket nem fogja kard, amit ők akarnak, az történik, mi nem tehetünk ellene!

Magamhoz öleltem.

— Ne gondold ilyen szomorú dolgokra. Maradj itt reggel is. Itt megvédelek minden ellen. Légy nyugodt, ami fegyverünk hatalma erősebb, mint az összes szellemek.

Busan ránta a fejét s mikor elment, magam is megdöbbentem, de hát azután eszembe jutott, hogy hát a párizsi asszonyaink milyen szeszélyes kedvűek néha, miért ne legyen ez a fehér leány is egyszer ideges!

Másnap rendkívül forró éjjel, rohanva szaladt hozzám.

— Végem van. A nagy ur bosszút áll rajtam. Te menekülj, mert megfognak ölni.

— Szavaira egészen megdöbbenve kaptam kézbe, mindig mellettem levő fegyveremet, mikor a leány felsikoltva összerogyott s szíve tájkán a fehér ruhát előntötte a vér.

Remegve a dühtől és izgatottságtól rohantam a kerítés felé, kutatni kik lehetnek kívül, akik a leányt megsebeztek, mikor egyszerre, mintha a földből jött volna, minden oldalról sziszegés, árma, ordítás, zaj támadt. Egyedül érezve ma-

teljesen igazolta magát, hogy ő nyíltan, korrektül járt el, felállott Hegedüs miniszter és visszavonta a vádakát, amit Györflyre a tegnapi ülésen helytelen információk következtében mondott.

Rakovszky István is felállott és szintén visszavont mindent, amit Györflyre mondott.

Györflynak a nyilatkozatát tetszéssel fogadta mindenki. A ház folyosóján valamelyik képviselő kifogás alá akarta fogni, ami fülébe jutott Szilágyi Dezsőnek, aki izgatottan fordult a mellette álló képviselőkhöz ily szavakkal:

— Mondjátok meg annak az urnak, hogy tartsa meg véleményét magának, nekünk nincs szükségünk reá. Ha neki különvéleménye van, ám legyen, mi örömmel adunk igazat, mert nem is lehetne mást tennünk Györfly Gyulának.

Rakovszky beszéde után szünet következett s a folyosóra kitódult képviselők ugyan hevesen tárgyalták a Györfly és Rakovszky közt történeteket. Rakovszky is izgatottan járkált fel s alá, megszólított egy pár képviselőt, valószínűleg megbizta őket, hogy Györflytől elégtételt kérjenek, a nyilatkozatában foglalt, reá vonatkozó sértésekért.

Mikor az elnök esőngtetett, hogy az ülést folytassák, csak nagy lassan vonultak be a képviselők, az „Adria” szerződésének tárgyalására.

Mikor Ferczel Dezső elnök tizenegy óra után — mert eddig folyt a folyosón Györflyvel a tanácskozások — megnyitja az ülést, akkor már a karzatok zsufolásig vannak hallgatósággal s az üléstemben is majdnem teljesen el vannak foglalva a képviselői padosorok.

A jegyzőkönyv felolvasásával senki sem törődik, mert valamint az időközben beérkezett irományokról szóló jelentésekkel sem, sőt még Morzsányi Károlyra sem vet senki ügyet, aki újból való megválasztása után ma jelent meg először a t. Házban.

Györfly Gyula rendes helyét foglalja el a kereskedelmi miniszter mögötti második padban s a napirend előtt halotti csendben szólal fel. Felolvassa mindenekelőtt Hegedüs miniszter és Rakovszky István tegnapi beszédét, hangsúlyozza ez utóbbinak erősebb kifogásait.

Tegnap, ha itt lett volna, megtette volna azt a kijelentést, hogy az a másik ő volt. Nem presszió alatt, hanem azért, mert minden tényért felelős és azért, hogy a kereskedelmi miniszter reá vonatkozó ítéletét rektifikálhassa. A tényállás az, hogy ő 18 éve jár a Nemzeti Kaszinó éttermébe. Az Adria szerződésének tárgyalása előtt itt képviselők és mások beszéltek a javaslatról. Hogy azok a mások mit beszéltek, azt mondja meg Rakovszky ur. Ő itt nyíltan kifejezte aggályait az Adria tarifái ellen. Ekkor Rakovszky azt mondta, hogy:

gam egy tömeg ismeretlennel szemben, egy ugrással a házban természetem, még párszor oda löve, honnét a zaj hallatszott.

Ma értetlen a félelem ekkora foka előttem, hogy a lányt ott hagytam, vérében az udvaron. De abban a percben az érthetetlen félelem rabjává tettem teljesen!

Mikor kábultárgomból magamhoz tértem, reggel volt.

Ekkor visszanyerve teljes önuralmamot, kimentem az udvarra, hol nyoma sem volt sem a leánynak, sem a vérfoltnak. A kapuk még belülről beváltak zárva s a két cselédem, mind a kettő francia, megesküdtek a telep haditörvény-széke előtt is, hogy semmit sem tudnak az egész dologról.

A környéken sem tudunk semmi nyomot felfedezni. De nekem a keletből elég volt ennyi. Egy hónap múlva már utban voltam nyugat felé.

A német skeptikus felhasználva a csendet megszólalt:

— Hát van ebben valami csodálatos? Egy jó lövő a leányt nyíllal meglöhetné s míg ön menekült, a kerítésen át kilopták a holttestét.

A francia nem felelt semmit. Némán nézett a kék semmiségbe, talán várva, hogy egyszerre elő lép az üres levegőből egy fehér leány, nagy, csodás szemekkel.

Julien de Bois.

— Te ird le, amit mondtál. Én felhasználom a parlamentben és visszaélni vele nem fogok. (Nagy zaj, felkiáltások a jobb oldalon: Ahá! Ahá!)

Rakovszky: Várjunk csak.

Györfly Gyula: Ő leírta, azzal, hogy amit ő mondott abban semmi titkolni való nincs. Ő a pártkörben is a tarifakérdésben a kormány nagyobb befolyását követelte. Ugyan ezt mondta meg az államtitkárnak. Képviselői joga és kötelessége, hogy egy javaslatról tanulmányai alapján bármely társaságban nyilatkozhasson.

— Ugy van! Ugy! — zug a jobb oldal.

Györfly Gyula: Rakovszkyval a Nemzeti Kaszinó éttermében kívül nem beszélt. Amit mondott, azért felelősséget vállal, mert ő besugárkolt soha nem gyakorolt. A kereskedelmi miniszter itélje meg, hogy tartozik-e ezek után rektifikációval vele szemben. Ezen tényállás után Rakovszky eljárását denuncionálnak nevezi s azt pedig, hogy Rakovszky őt mintegy gazembert akarta ide állítani, szemtelen orvátmadásnak mondja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy az előadott alapján tegnapi szavai Györfly Gyulára nem vonatkoznak. (Helyeslés).

Rakovszky István konstatálja, hogy Györfly más mértékkel mér neki és más mértékkel az ellenzéki képviselőnek. Azért ő módot fog találni a rektifikációra. Azóta elismeri, hogy az események Györfly javára szólnak. Ő nem tudta, hogy Györfly a tarifákra vonatkozó nézetait a pártkörben és hírlapokban is elmondta. Épp ezért indíttatva érzi magát, hogy a tegnapi beszédében Györfly Gyulát illető sértéseit visszavonja. (Általános helyeslés) Ő indiskreciót nem követett el s nem is akart, mert hisz, hogy kisértetbe ne jöjjön, még Györfly kéziratát is elégette. Azt kijelenti, hogy ő azt a gyanúsító képviselőt megnevezni nem fogja.

— Ki volt az? Ki volt az? — kérdezik.

— Ki kell még jelentenie, hogy nem igaz a lapoknak az a híre, hogy a tegnapi vihar az ő és a miniszter közös megállapodásának eredménye lett volna.

Hegedüs: Nem.

Kijelenti Rakovszky azt is, hogy a miniszterre vonatkozó dolog nem a volt nemzeti párt tagjai közül kapta.

— Ki mondta? — kiáltják nagy zaj közt.

Ezután elmondja kronologikus sorrendben, hogy mint kapta ő azt a ragalmazó hírt, az illető kormányparti képviselőtől.

— Ki volt az? Ki volt az? — zugja a jobb oldal.

— Kérjük a személyleírását! — kiáltja Vészi József. (Derültség.)

Rakovszky ezután előadja, hogy itt a terem ajtajában szólította meg az illető kormányparti képviselő mondva:

— Te, Hegedüs miniszter azért beszél, mert az Adria részvényeinek egy harmada zsebében van.

Elhíheti a t. Ház, hogy ekkor nagy erkölcsi presszió alatt állt. (Helyeslés a néppárton.) Mindazonáltal ő ezt a rágalmat fel nem használta, hanem közölte a kereskedelmi miniszterrel, aki becsületszavára kijelentette, hogy az egészből egy betű sem igaz, mire ő megígérte, hogy ezt a dolgot nem fogja előhozni. Ez a tényállás. Azt hiszi, hogy ő korrektül, tisztességesen járt el. És még egyet. Mikor ő öt éve bejött a parlamentbe, a választási harcok után a miniszterelnök félhivatalos lapja, őt a legdurvábban megtámadta. No hát ezért állt ő bosszút most.

— Szabad bosszút állni! — kiáltják jobbról.

— Ilyen bosszút, nemes bosszút szabad — feleli Rakovszky.

A sérelemért védelmet, így áll bosszút a kis néppárt.

Ezzel befejezte Rakovszky beszédét, a néppárt helyeselt, az elnök pedig az ülést öt percre felfüggesztette s a képviselők kitódultak a folyosókra, ahol hevesen konstatálták a mai eseményeket s élénken kutatták azt a nem jelentkező másik képviselőt, aki állítólag kopasz és erdélyi. A kedélyek valamivel higgadtabbak voltak, bár mindenfelől szó esett a Rakovszky István és Györfly Gyula közeli párbjáról, mely Györfly mai kijelentése után elkerülhetlennek látszik.

A szünet után, üres padosor előtt Heltai Ferenc előadó ajánlotta elfogadásra az Adria szerződésének javaslatát.

Mindenek előtt nagy elismerését fejezi ki a kereskedelmi miniszter iránt, akinek működését a szabadelvű párt a legnagyobb elismeréssel kíséri.

Győrffy Gyula és az „Adria”

Budapest, március 29.

A képviselőház tegnapi viharos ülésén az a vád is felmerült, hogy egy másik kormánypárti képviselő az *Adria* tarifái dolgában adott információkat *Rakovszky* István néppárti képviselőnek. Ez a másik képviselő, mint maga kijelentette — *Győrffy Gyula* volt. *Győrffy Gyula* azonban e tekintetben semminemű helytelenség vádjára nem illetheti.

Amit mondott, azt nyilvános társaságban mondotta, s amit mondott, azt elmondta az országgyűlési szabadelvű párt értekezletén is, elfogja mondani az országgyűlés nyílt ülésén is. *Győrffy Gyula* az *Adria* ellen elfoglalt álláspontjáról tehát tudott a kormány, tudott a kereskedelmi miniszter és tudott az egész szabadelvű párt. Az ő állásfoglalása nyílt volt és semmiképpen sem eshetik elítélés alá. Maga *Győrffy Gyula* különben erről a dologról a következő nyilatkozatot tette egy hírlapíró előtt:

Mikor az *Adria* szerződésének becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta a szabadelvűpárt, én a párt értekezletén nyíltan megmondtam, hogy aggályaim vannak az *Adria* tarifáira nézve, amelyek nem elégítik ki a magyar kereskedelem érdekeit. Hivatkoztam is arra, hogy bizonyos relációkban ezek a tarifák abszorbeálják a magyar államvasut fuvardíjait, ami miatt ismételt merült fel panasz a vasut részéről. Akkor a kereskedelemügyi miniszter ur válaszolt és felszólalásomra, igyekezvén aggályaimat eloszlatni. Én erre kijelenttem, hogy a miniszter iránt való bizalomból megnyugszom válaszában és elfogadom a javaslatot; mire a miniszter ur megjegyezte, hogy szívesebben venné, ha nemcsak iránta való bizalomból, hanem meggyőződésből nyugodtam volna bele az adott felvilágosításba.

Másnap délután a Nemzeti Kaszinó földszinti éttermében, ahol évek óta mindennap megfordulok, a szokott mindennapos asztaltársaságban szóba került a kérdés. Ott voltak, mint rendszeren, *Biró Lajos*, *Ugron Gábor*, *Ugron Ákos*, *Hortoványi József*, *Barcsay Domokos*, *gróf Bethlen Bálint*, ott volt továbbá *Rakovszky István* is és később *Szentiványi Árpád* is oda jött. Ott, az asztalnál, beszélgetés közben, mikor *Rakovszky* az *Adria* szubvencióját hozta szóba, én megjegyeztem, hogy nem volna baj, akármilyen nagy volna is az a szubvenció, ha ennek fejében a szerződés gondoskodnék arról, hogy az *Adria* tarifái a magyar kereskedelmi forgalom érdekeit kielégítsék. De éppen az a baj, hogy erről nincs gondoskodva, mert az államvasut ismételt panaszát amiatt, hogy bizonyos relációkban, így a budapest—fiumei viszonylatban a hajótarifák abszorbeálják a vasuti fuvardíjakat. Vagyis elmondtam ugyanazt, amit a szabadelvűpárt értekezletén is nyíltan előhoztam. Sem többet, sem kevesebbet. *Rakovszky* erre azt kérdezte, hogy hajlandó vagyok-e ezt neki írásba adni? Nekem természetesen nem volt okom ezt megtagadni és amit mondtam, azt le is írtam. A szavakra természetesen már pontosan nem emlékszem, de azt határozottan kijelentem, hogy amit mondtam s amit írtam, az egyedül erre az egy kérdésre szorított, holott tudvalegőleg *Rakovszky* a tarifákra nézve még sok egyebet felhozott. A mai ülésen történt incidensenél nem voltam jelen, mert a katolikus autonómia kongresszus huszonhetes bizottságának ülésén vettem részt. Mikor értesültem a Házban történtekről, kérdést intéztem a Nemzeti Kaszinó éttermében az asztaltársaságnak ma is jelen volt több tagjához, akik emlékeztek is rá, bizonyíthatják is, hogy az én nyilatkozatom az *Adria* tarifáinak dolgában nem volt más, mint az, amit most elmondtam s amit a pártkörben is a legteljesebb nyilvánossággal előadtam, amit tehát semmi okom sem volt elhallgatni. Különben a Házban napirend előtt felszólalok és mindezeket el fogom mondani.

A katolikus autonómia.

Budapest, március 29.

A katolikus autonómia 27-es bizottsága folytatta tanácskozását és elintézte az egyházmegyei gyűlés és a választás formájának kérdését. A bizottság csak az egyházmegyei tanácsot fogadta el, de az egyházmegyei gyűlésre vonatkozó javaslatot elvetette; a választást illetően a községenként való közvetlen választás mellett döntött a bizottság.

A tanácskozáson *gróf Szapáry Gyula* elnökön kívül ott volt: *dr. Hortoványi Gyula* előadó, *dr. Samassa József* egri érsek, *Hornig Károly* veszprémi püspök, *Molnár János* pápai prelátus, *Bitta Dezső*, *Rajner Lajos* pápai prelátus, *dr. Várossy Gyula* papnöveldei igazgató, *dr. Bakonyi Elek*,

gróf Apponyi Albert, *dr. Günther Antal*, *Sághy Gyula*, *dr. Hortoványi József*, *Pásztélyi Jenő*, *gróf Zichy Nándor*, *dr. Győrffy Gyula*, *Timon Ákos* és *gróf Csekonicz Endre*.

Az egyházmegyei gyűlés kérdésénél *Sághy Gyula* szólalt föl, aki határozottan az egyházmegyei gyűlés eszméjét pártolta, mert e nélkül csak csonka autonómia létesülhet.

Gróf Zichy Nándor éppen olyan határozottan az egyházmegyei gyűlés ellen szólott.

A szavazásnál a többség *Sághy Gyula*, *Hortoványi József*, *Győrffy Gyula* és *Bakonyi Elek* szavazata ellenében kimondotta, hogy az egyházmegyei gyűlés szerveztét nem fogadja el.

Következett a közvetlen vagy közvetett választás kérdésének tárgyalása. *Sághy Gyula* és *Molnár János* a közvetlen választás mellett szólalt föl. *Samassa József* a közvetett választás mellett van; ezt tartja helyesnek meggyőződése szerint és célszerűség, ésszerűség szempontjából is. Nem lát semmi okot arra, hogy a közvetlen választáshoz ragaszkodnak.

Gróf Zichy Nándor szerint azért van ok a közvetlen választásra, mert a parókia vezetése alatt jobban biztosítva van a katolikus érdekek győzelme, mint a közvetett választásnál.

Dr. Győrffy Gyula, *Pásztélyi Jenő* és *gróf Apponyi Albert* a közvetlen választás mellett van.

*Samassa József*nek a közvetett választás helyességét fejtgető beszéde után *Pásztélyi Jenő* és *gróf Apponyi Albert* újra a közvetlen választás mellett szólalt föl, mire *Samassa* ismét felszólt és amerikai példára hivatkozva, kívánja a közvetett választást. Amerikának van egy testülete, a szenátus, amely azért funkcionál jól, mert közvetlen uton választják. Nálunk minő választás az, a midőn az ország egyik részéből annak másik részébe visznek jelöltet oda, ahol sohasem látták, s mégis megválasztják, mert a vezetők rá szavaztatják a népet. Mit gondolnak, az ily választásnál melyik jelölt győz, az-e, aki tulvilági boldogságot, vagy az-e, aki a földi boldogságot igéri? Bizony az, aki a földi boldogságot igéri. Ez tehát azután a népakarat. Fentartja véleményét a közvetett választásra.

Gróf Zichy Nándor azt a közvetlen indítványt teszi, hogy válasszának az egyházközségi tanács tagjai.

Samassa József elfogadja ezt a javaslatot.

A többség *gróf Zichy Nándor* indítványát elveti és a közvetlen választás rendszerét fogadja el úgy, hogy községenként válasszának.

Az elnök erre az ülést berekesztette. A tanácskozást ma délután folytatják.

FŐVÁROS.

— **A sertés közvágóhid megnyitása.** A polgármester megtekintette az épülő sertésközvágóhidat. A szemle alkalmával érdeklődött az iránt is, hogy az új intézményt mikor adhatják át a rendeltetésének. *Krátky* főmérnök a polgármester kérdésére kijelentette, hogy az új vágóhid munkálataival három hónap múlva elkészülnek s *Juliusra* megnyithatják.

— **A Mária Valéria-utca rendezése.** A főváros 1896-ban elhatározta, hogy a Mária Valéria-utcanak a Vigadó és Petőfi-tér közötti szakaszát zajtalan burkolattal látja el. A mérnöki hivatal ma arra kérte a tanácsot, hogy a tervbe vett burkolás költségének fedezéséről gondoskodják a jövő évi budgetben, mert az eskü-téri hid környékének rendezésekor — a jövő évben — a Mária Valéria-utcat is rendbe kell hozni.

— **Hordozható kórházak és munkás lakások.** *Gróf Csáky László* prakfai vasgyára igen elmés szerkezetű kórházakat, barakkokat, munkás-házakat ajánl a fővárosnak. Az épületek rendkívül gyorsan szétszedhetők és összeállíthatók. Tisztogatásuk és fertőtlenítésük is egyszerű, amellyel teljesen tűzbiztosak. A tanács az ajánlatot a mérnöki hivatalnak adta ki véleményadásra.

VIDÉKI KÖZELET.

— **A szombathelyi gázgyár ügye.** A szombathelyi közönséget érdekes ügy foglalkoztatja. Ugyanis a város a gázgyárt maga részére megváltani határozta. Január elsején kellett volna 200.000 koronát kiutalni, mivel azonban a belügymin. az aktákat akkor még el nem intézte: a polgármester ez összeget nem fizette ki, bár két pénzintézet is hajlandó volt az egészet finanszírozni. A dolgok ilyen állása dacára mégis *dr. Edelman Sebő* a polgármester ellen büntető és fegyelmi feljelentést tett a 200.000 korona

— Látszik — mondja *Kubik* — Béla mikor szakbeszédet mond, meg sem akarják hallgatni. *Heltai Ferenc* tovább sorolja fel a kereskedelmi miniszter nagy érdemeit, mire *Kubik Béla* már haragosan kiált közbe.

— Az *Adriáról* beszéljen már!

Erre aztán *Heltai* csakugyan az *Adria* szerződéséről beszél, statisztikai adatokkal bizonyítva, hogy egyetlen egy állam sem fizet aránylagosan kevesebbet hajótársulatának, mint a magyar állam.

Pichler a Budapest IV. kerületi adókievítő bizottság tagjait fegyházba valóknak mondotta.

— Allamfogházra módosítom! — mondja *Pichler*.

— Ennek az adókievítő bizottságnak tagjai egytől egyik derék emberek és többségükben ellenzékiek. Rosszhiszeműleg nem is járhat el.

— Mit csinált a kincstár képviselője? — kérdi nagy derűtlenség közt *Molnár Jenő*.

Heltai ezután beszél a tarifális tételekről s cáfolja *Pichler Győző* állításait.

— Tessék a *Vasuti Közlöny* 53-ik számában lévő tarifa számítását felolvasni.

Heltai: Nem tudhatom kívülről az Államvasutak összes díjtételeit. Azután azt mondja, hogy a támadások legnagyobb része az *Adria* kedvező anyagi helyzetéből indul ki. Mielőtt a képviselőház döntene e kérdésben, ismerjen meg minden adatot.

— Halasszuk el a döntést mindörökké — indítványozza nagy derűtlenség közt *Molnár Józsiás*.

Heltai Ferenc ezután azt bizonyítja, hogy dacára a 14 százalékos osztaléknak, az *Adria* anyagi helyzete még sem rózsás. Foglalkozik *Rakovszky*, *Major*, *Polónyi* beszédeivel. Szavait még a kormánypárt sem igen hallgatja s az elnök többször csöngetni kénytelen. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Rakovszky István a zárzó jogával élve, nagyon röviden kíván szólni, hogy még ma meg-ejthető legyen a névszerinti szavazás. Őt a miniszter és az előadó beszédei nem győzték meg. Az egész kérdés az opció körül fordul meg. Statisztikából bizonyítja, hogy az *Adria* járatai nem felelnek meg a mi érdekeinknek és mégis a szegény nép filléreiből szubvenciót és adóengedést adunk ennek a társulatnak. Rátér az opció kérdésére. Megengedhetlennek tartja, hogy egy miniszter hozzájáruljon egy szerződéssel ahhoz, hogy egy idegen bank 4.750.000 koronát kapjon az állam vagyonából, minden ellenszolgáltatás nélkül.

— Igaz! Ugy van! — mondják az ellenzéken.

— Hogy segédkezet nyújtson ahhoz, — folytatja a szónok — hogy az *Adria* a Bankverein fenhatósága alá kerüljön. A miniszternek nincs szíve, nincs ereje, hogy bevallja a javaslatnál való tévedését és megóvja az országot egy nagy károsulástól. A javaslatot nem fogadja el.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, ha kedvezőbb megoldást találna, bizonyára ahhoz alkalmazkodnék.

Polónyi: Keressen!

Hegedüs Sándor: Kerestem, de nem találtam. Álljon elő *Polónyi* egy kedvezőbb javaslattal, rögtön hozzájárulok.

— Nem vagyok miniszter még — mondja *Polónyi* nagy derűtlenség közt, a miniszter pedig kijelenti, hogy ma az opció dolgában egy krajcárral sem vagyunk megterhelve. A szegény népre hivatkoznak. Az a szegény nép akkor boldogul, ha lesz olcsó exportunk és jutányos importunk. Ajánlja a költségvetést még egyszer elfogadásra. (Helyeslés.)

Elnök: Most már következik a szavazás.

Gróf Zichy Aladár arról tesz előterjesztést, hogy azok a képviselők, akik az *Adriával* érdekelve vannak, ne szavazhassanak:

Polónyi Géza: Minden képviselőnek joga van minden kérdésben szavazni. Erre nézve nem lehet határozatot hozni.

Elnök: Határozatot hozni itt nem lehet. Miután ugys névszerinti szavazás lesz, mindenki megtudhatja, hogy ki szavaz. (Helyeslés.) A határozati javaslatokra feltette a kérdést, melyeket a nagytöbbség elvetett.

Öt perc szünet után megkezdődött a névszerinti szavazás s a nagytöbbség a javaslatot általánosságban megszavazta. Ezzel az ülés véget ért.

jogtalan kiutalása miatt. A bíróság elutasította a feljelentést. A fegyelmi eljárás most van folyamatban. A város érdeklődéssel néz annak határozata elé, bár teljesen megbizik a polgármester eljárásában.

— **A „Pécsi Dalárda” közgyűlése.** A Pécsi dalárda tegnap tartotta évi közgyűlését Aiding János országgyűlési képviselő elnöke alatt. Haksch Lajos titkár jelentése s a pénztáros beszámolója után a tisztújítás következett. Elnök lett Aiding János. A többi állás így töltött be: alelnök Reberics Imre, karmester Hoffer Károly, I. titkár: Haksch Lajos, II. titkár: Declera Dénes, pénztáros Hiszszondy György, levéltáros König Károly, igazgató Csukós Zoltán. — A választás után Reberics indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy megalakulásának 40 éves évfordulója ünnepére megirattja működése történetét.

A napidijasok helyzete.

Budapest, márczius 29.

Az országos napidijas kongresszus után, mely másképp nem tekinthető és tekintendő, mint annak az akciónak megkezdése, melyet ország-szerte már régen óhajtanak megindítani, a gyűlésen elhangzott elvek szerint a szervezkedés munkája rögtön megkezdődik. Kéréseink, melyek jogosak a legteljesebb értelemben, két csoportra oszthatók. Olyanokra, amelyek már a törvényekben rendelkezések ér tetődnek, se kérelmek csak az abuzust céloznak megszüntetni. S olyan kérelmekre, melyek törvény módosítással járnak, s egyes rendeletek megváltoztatását vonják maguk után. Amíg az utóbbiak ráérnek a szeptemberi kongresszusig érlelődni, mikorra kidolgozva memorandum alakjában az illetékes tényezők elé kerülnek addig az előbbi kívánások, melyek az abuzust vannak hivatva megszüntetni, minden pillanatban égető jelentőségűek.

Ez az abuzus a *munka mennyiségére* vonatkozik. A panasz az, hogy a naponként leírandó ívek számánál a rendelet s a gyakorlat igen eltér. Hogy például a köteles tizenhat iv helyett, sok hivatalban huszat, huszonkettőt iratnak. Ennél a kérdésnél például szó sem lehet szabálytörvény módosításról, mert hiszen a szabály helyes és méltányos, csak a praxis maga abuzus.

A gyűlésen is felvetették, hogy szolidarisan jelentsék ki a napidijasok, hogy az egész országban az előirt mennyiségnél többet senki nem ír le. S nem teszi ezt azon esetben sem, ha ellenkezésével a főnök haragját vonja magára, vagy ha tulbuzgó munkájával társait meg is előzhetné.

Kicsiny kérdésnek látszik, pedig nagy dolog ez. Csakis nagyon egyetemleges elhatározással érhetnének célra.

Mert kérdés, mit szól a főnök ur, a hivatalbeli kisisten, ha rabszolgája retinenskedni mer! S kérdés lesz e mindenben annyi erély és férfias energia, hogy nem akar a többi kárára magának az incidensből hasznot faragni.

Attól függ az egész mozgalom sikere, hogy a működés az egész országban egyöntetű legyen. Hiszen még annyi elérendő célt tűztek maguk elé, hogy ha e kisebb jelentőségű törekvések hajótörést szenvedne a részvétlenségen és erőtelenségen: akkor sohasem tudnák a többit elérni!

De feltétlenül számításba kell venniük ama tényezőket és eljárási jóakaratait és humanizmusát is, akiktől ez a dolog tulajdonképpen függ. Mert ha az ő belátásuk megérti, hogy nemcsak rossz indulat, hanem törvénytelen is többet dolgoztatni egy emberrel, amennyi elő írva van: elesik mindjárt a renitencia éle. S a baj operáció nélkül gyógyítva van. Mindenesetre célhoz vezetőbb és simább lefolyású lenne a dolog így, mintha tengernyi surlódás, és hevesebb összeüt-közések után orvosoltatnék a dolog. Mert hogy jelen állapotjában nem maradhat, az cafolhatatlan tény. Mikor a fizetés minimalis, mikor semmiféle kedvezményről nincs szó, mikor a szabályeloirta munka is nagy: akkor még a munkást megokolatlanul túl terhelni, igazán abszurdum. Ezt be kell lá sa mindenkinek. S ennek valószínűsége annál hihetőbb, mert a főnökök bizonyára eddig sem rosszakaratból tették, amit tettek egyszerűen nem gondoltak a követelés, jog-

talanságára. Most a panasz elhangzott, tessék orvosolni. Nem kell más orvosság hozzá, mint egy kis jóakarati!

Kvóta tárgyalások.

márc. 29.

A kvóta küldöttségek bizottságai letárgyalják a kvóta arány megállapítását, mégpedig oly képpen, hogy a megállapított arány 1909. év végéig legyen érvényes. A kvóta arány 65:4:36:6 állapított meg a régi alapon, míg az osztrák részről hallatszott ez a kívánás, hogy az arány 62:38 legyen. A magyar delegáltak közül gróf Zichy János találta az indítványozott 36:6 os kvótát magasnak, s szerinte Magyarország 32 százaléknál többet nem bírhat el. Most már a megállapodáshoz szükséges még a monarchia két országgyűlésének hozzájárulása is. De azt, hogy az osztrák parlament hozzájáruljon, nagyon is kétségbe lehet vonni. Ez esetben a királyi döntés válik szükségessé. A tárgyalások lefolyásáról a következő tudósításaink vannak.

A magyar bizottság gyűlése. Tegnap dében a magyar kvótaküldöttség Tisza Kálmán elnöke alatt teljes ülése gyűlt össze, hogy a hetes albizottság számára az utasításokat megállapítsa. Az ülésen Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Popovics Sándor min. tanácsos is jelen voltak.

Falk Miksa előadó azt indítványozta, hogy az albizottságnak oly irányú utasítás adandó, hogy az osztrák küldöttség albizottságának a jelenlegi kvótának tíz évre való fentartását ajánlja.

A néppárt nevében gróf Zichy János e kvótaarány ellen szólalt fel. Falk Miksa ajánlatat elfogadták.

A magyar és az osztrák kvótaküldöttség hetes albizottságainak délután 2 órakor Tisza Kálmán és gróf Schönborn közös elnöklése mellett tartott ülésén dr. Falk Miksa, a magyar bizottság előadója előterjesztette azt a javaslatot, hogy a jelenlegi kvótát 10 évre tartásuk meg. Beer udvari tanácsos az osztrák kvótaküldöttség nevében kijelentette, hogy hozzájárul ehhez a javaslat-hoz, de azzal a megjegyzéssel, hogy a küldöttség a kvótának csak 1909. december végéig való megállapítására kapott meghatalmazást. Falk Miksa erre kijelentette, hogy a magyar küldöttség e feltételbe bele fog egyezni.

Az osztrák bizottság ülése. Négy órakor az osztrák kvótaküldöttség tartott ülést, amelyen Beer előadó jelentést tett a hetes albizottság tárgyalásáról és határozatáról. Bejelentette, hogy a magyar bizottság kész az eddigi kvóta-arányt 1909. december 31-ig fentartani. Hosszas vita után következett a szavazás. A többség elfogadta a javaslatot.

Ellene szavaztak: Menger, Pofse, Fort, Kramarz és Kaiser.

A magyar küldöttség, mely délután fél hat órakor záró ülésre gyűlt egybe, dr. Falk Miksa előadása alapján csatlakozott ahhoz az előterjesztéshez, hogy a jelenlegi kvóta 1909. végéig meghosszabbíttassék. Az erre vonatkozó zárójegyzőkönyvet magyar és német példányban Tisza Kálmán elnök és Falk Miksa előadó azonnal aláírták. E két példányt átküldik az osztrák küldöttséghez aláírás végett.

KÜLFÖLD.

— **A Reichsrath gyűlése.** Bécsből jelentik: A tegnapi ülés háromnegyed tizenkettőkor kezdődött. Breiter indítványt adott be a delegáció választásának módosításáról, amelyben azt kívánja, hogy a delegátusok választásában egyes tartományok kisebbségei is érvényesüljenek. Ezután minden vita nélkül második és harmadik olvasásban megszavazták a kormány javaslatait arról, hogy bizonyos városokban, az egészségügyi szempontból átépített házak ideiglenesen fölmentessenek a házberadó alól. Targyalásra került ezután a járadékadóra vonatkozó bizottsági jelentés, a Ház a törvényjavaslatot második és harmadik olvasásban elfogadta. A legközelebbi ülés ma van.

— **Orosz-kínai bonyodalom.** Sanghaiból táviratozzák: Kína 50.000 főnyi új sereget toboroz és egyidejűleg előkészíti a jancevolgyi erődök védelmét. Ezt arra magyarázzák, hogy Kína a mandzsországi egyezmény miatt represszá-

liáktól tart. Hivatalnokok jelentik, hogy a pétervári kínai követ közölte gróf Lamsdorffal azt a császári rendeletet, amely megtiltja a mandzsuri szerződés aláírását. Gróf Lamsdorff erre beleegyezett az aláírás elhalasztásába. Az orosz-kínai egyezményt pétervári jelentések szerint, nemsokára aláírják. A még függőben lévő tárgyalások csak jelentéktelen módosításokra vonatkoznak. Az egyezmény által Oroszország nem nyer új területet, hanem csak garanciákat Mandzsországnak már meglévő jogaira és érdekeire nézve. Egy hatalmasság sem tiltakozott, még Japán sem kísérelte meg a beavatkozást.

TÁVIRATOK.

Transzváli háború.

Pretóra, márc. 29. Babingtonnak Delarey ellen vívott harcában angol részről veszteség két halott és hét sebesült volt. A burok vesztesége, amennyire a gyors üldözés közben konstatalni lehetett, huszonkét halott és harminchat sebesült volt. Valószínű azonban, hogy sokkal nagyobb volt a veszteségük.

London, márc. 29. Teljesen alaptalan az a hír mintha Milner fokföldi kormányzó elbocsátását kérte volna.

Standerton, márc. 29. De Wett 400 emberrel átkelt Transzvál határán.

Steynsburg, márc. 29. Kridsinger, Seepers és Van Reenen parancsnokok egyesítették haderejüket és most Venterstaadi uton az Oranje folyó felé nyomulnak.

Vilmos császár beszéde.

Berlin, márc. 29. A Sándor-ezred átköltözésekor Vilmos császár a csapatokhoz beszédet intézett. Vilmos császár először is üdvözölte a Sándor-ezredet az új kaszárnyában. Azután arra utalt a császár, hogy az új kaszárnya a királyi palota tőszomszédságában van és így a Sándor-ezred testőrsége lesz a császárnak. A kaszárnya olyan stílusban épült, mintha vár volna a város közepén. — Hogyha a városnak valamikor eszébe jutna uralkodója ellen fellázadni, a Sándor-ezred feladata lesz a király ellen támasztott pártütést elfojtani. Végül azokról a csatákról emlékezett meg a császár, amelyekben a Sándor-ezred vérént ontotta I. Vilmos császárt és reményét fejezte ki, hogy a régi dicső szellem átköltözik az ezredet az új kaszárnyába.

A hármas szövetség.

Róma, márc. 29. A félhivatalos Agenzia Italiana megcáfolja a francia lapoknak azt a hírt, hogy a hármas-szövetségi szerződésnek titkos katonai klauzulája van, amely Olaszországnak Franciaország ellen való hadműveletéről szól. A mértékadó olasz diplomaták is azt mondják, hogy Olaszország nem köteles szövetségeseire való tekintettel hadseregét szaporítani.

Szerb alkotmány revízió.

Belgrád, márc. 29. Beavatott belgrádi körökben nem tartják kizártnak, hogy Szerbia nemsokára, talán még az általános választások előtt új alkotmányt kap, amely egyebek között valószínűleg életbe fogja léptetni az ország érdekében ismételt kivánatosnak talált kétkamara-rendszer és pedig mintegy 15 tagú szenátus alakításával, amelynek tagjait részint a király nevezné ki, részint a kerületek választanák, részint pedig olyan férfiak volnának, akiknek hivataluk vagy méltóságuk alapján volna ott helyök és szavazatuk.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy ugy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamáció, lakhelyváltoztatás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb felszólalásnál egy czimszalagot mellékelni sziveskedjenek.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt arra kérjük, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Csúz és köszvénynél

hatásban felülmúlhatlan a Zoltán-féle csúz- és köszvény elleni kemény, mert a beteg, kik 15-20 ére szenvednek s furdókat és gyöngsereket használtak eredménytelenül, — e szernak közönségek meggyógyulásukat, átvége 2 korona.

ZOLTÁN BELA gyógyszer-tárában
BUDAPEST,
V. Sétány-utca és Szabó-
ság-tér sarkán.

NAPIHIREK

Budapest, március 29.

— **(Személyi hírek.)** Frigyes Ottó főherceg tegnap este a bécsi vonattal Budapestre érkezett s a fiemei vonattal tovább utazott. — Ferdinánd bolgár fejedelem a fiával: Boris trónörökösrel, ma reggel 6 órakor Budapestre érkezett s néhány pernyi itt időzés után, a külön vonattal tovább utazott Mentone felé. — báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma reggel Abbáziába utazott. Veje Korniss gróf és orvosa kísérték.

— **(Erzsébet főhercegnő beteg.)** Királyunk unokája, Erzsébet főherceg kisasszony — mint Bécsből táviratozzák — már tizennégy nap óta beteg. Influenza és gégehurut a baja. Mihelyt jobban lesz, édes anyjával, gróf Lónyay Elemérrel együtt Griesbe utazik s hosszabb időt fog ott tölteni.

— **(A budai udvari bál)** illetékes értesítés szerint a budai királyi várakban rendezendő udvari bál április 30 án lesz.

— **(A Ludovika ünnepe.)** Az idén történelmi először, hogy hadnagygyá avatás lesz a Ludovikában, tisztékké lesznek a három év előtt belépett növendékek. Eddig csak kadétoók, illetve tiszthelyettesekké nevezték ki a végzett növendékeket, akiknek előképzettsége a hadsereg kadétskoláiban megkívánt négy középiskola volt csak. A két legjobb növendék azonban a király kivételes kegye folytán mégis hadnagy lett, kiket rendszeresen augusztus tizennyolcadikán, ő felsége születése napján avattak fel. Erre az alkalomra egyik honvédezedtől kölcsönöztek ki zászlót, melyre az újonnan kinevezettek felesküdték. Az idén azonban másképpen lesz, mivel az összes növendékek hadnagyokká lesznek és az eskütel ünnepesebb formában történik.

Erre az önnepre ő felsége egy honvéd-zászlót ajándékozott a Ludovika Akadémiának és a növendékek, mikor tisztékké lesznek, erre a zászlóra fognak felesküdni. Ezt a rendkívüli pompával és gazdagsággal készített honvédségi zászlót május 10. és 20-ika közt, mikor az uralkodóház összes tagjai jelen lehetnek az ünnepen, rendkívüli fény és pompa között fogják felszenfelní. Az ünnep színhelye az Orcy-kert lesz. A Ludovika Akadémia előtt két hatalmas diadalkaput állítanak fel, a kertben pedig külön díszsátorot ő felsége részére, ki innét fogja meghallgatni a tabori misét, melyet szintén külön díszsátor alatt fog mondani a tabori püspök. Mivel után a zászlószegek beverése következik. Ő felsége az uralkodó-család nevében aranyszeget ezüstkalapácsal fog a Ludovika Akadémia zászlójának piros-fehér-zöldre festett nyelvébe beverni, megfelelő jelmondat kíséretében. A zászlóanyai tisztet augusztus főhercegasszony, ő felsége unokája, József Agost főherceg neje vállalta el, ki pompás szállagot köt a zászlóra. A szalagrajelmondat van himezve, arannyal. A főhercegasszony jelmondatában benne lesznek ezek a szavak is: király, haza, honvéd.

— **(Új kanonok.)** A királyi Kny Antal bécsi esperes-pfáterost a nagyváradi latin szerzetárszékeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezték ki.

— **(Politikai affér.)** A képviselőházban ma történt eseményeknek párbaj lesz a vége. Rakovszky István mint értesülünk provokáltatta Györfly Gyulát a ház mai ülésében tett nyilatkozatáért. Rakovszky segédei Kubik Béla és Meszlényi Pál, Györfly segédei Kabos Ferenc és báró Feilitzsch Arthur. A segédek délután folyamán kezdték meg az ügy tárgyalását.

— **(Kossuth-szobor Nagy-Szalontán.)** Kossuth Lajos dícső emlékezetét Nagy-Szalonta városában rövid idő múlva ércszobor is megfogja örökíteni. Az emlékmű agyagmintázata már áll Tóth András debreceni műtermében, hol a nagyszalontaiak küldöttsége, amelyet Csorvássy István vezetett, vasárnap deluán szemlélte meg. A két méter magas szobor egyike a művész legszebb alkotásainak. Magyar díszben, fedetlen fővel, szónoki állásban ábrázolja Kossuth Lajost, aki karját fölemelve, baljában díszkardját tartja maga előtt. A szobor érbeöntéssel és talapzattal együtt 10.000 koronába kerül. Nagy-Szalonta képviselőtestülete március 21-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy a szobornak a város legmegfelelőbb helyét jelöli ki.

— **(Önálló vámterület és hazai ipar.)** Hevesvármegye közönsége fölratot intéz a képviselőházhoz az önálló vámterület és a hazai

ipar pártolása végett s fölkéri a társtörvényhatóságokat a fölrathoz való hozzájárulásra. A székesfőváros tanulva, mivel a törvényhatóság ezekben az ügyekben már állást foglalt, azt javasolja, hogy a fölratot egyszerűen vegyék tudomásul.

— **(A Park-Klub új alapszabályai.)** A belügyminiszter jóváhagyta a Park-Klubnak újonnan módosított alapszabályait. A főbb változtatás abban van, hogy ezentúl a rendkívüli tagok nem 120 koronát fognak fizetni, hanem csak 80 koronát s hogy a kötelezettségük nem 6 évig, hanem csak 3 évig tart. A hölgy és férfi választmány tagjainak a számát, az új alapszabály szerint, 100-100-ról 50-50-re szállítják le.

— **(Egy olasz falu osudája.)** A minapában történt egy svájci faluval, hogy egyszerre csak megindult a hegyoldalról s ellentárlhatatlanul haladt le a meredek lejtőn. Ehhez hasonló, de még sokkal csudásabb tünemény híre érkezik most Vaglio felső-olaszországi faluból. Mint a közeli Modenából táviratozzák, a falu március 21-én délután három órakor elindult helyéből s azóta valamennyi házával, temetőjével, szántóföldjével és rétjével együtt folytonosan halad a Scoltena-folyó medrére felé.

A mozgás lassu, óránként husz centiméter, naponként négy-öt méter, de a lassu mozgás mellett is már valamennyi ház összedől. Már a második napon egy tó alakult, amely kezdetben csak két négyszöglet terjedelmű volt, de azóta folytonosan nagyobodik. Az első ember, aki a föld elindulását észrevette, a falu plébánosa volt, aki borzadva látta, hogy a plébánia háza elindult helyéből és lefelé csuszik. A plébános azonnal intézkedett, hogy a templomból s a szomszédos épületekből az összes ingóságokat elhordják. A következő napon, pénteken, március 22-én, a templom alatt levő falu is mozogni kezdett. A lefelé igyekvő töltőmög nyomása alatt lejjebb hullámalku földpuffadás támadt, a földrétegek egymáshoz szorultak és eltemették a köztük lévő házakat. A következő éjjelen a Scoltena medrére hat méterrel emelkedett, vize pedig, minthogy nem volt lefolyva, az egész völgyet óriási tövű változtatta át. Vasárnap reggel borzasztó dolog történt. A falu temetője, mintha valami hatalmas földalatti kéz toltta volna, egyszerre hihetetlenül rövid idő alatt nyolc méterrel emelkedett, a következő pillanatban pedig számtalan barázdás és szakadás támadt a felületen, nagyon sok sir kinyílt s a bennük levő csontvázak és félig föloszlott holttestek a földszíneré kerültek. Amikor ez történt, bedőlt a templom.

— **(Orosz diákok zavargása.)** A orosz liberális elemek, mint Pétervárról jelentik, nem értenek egyet a munkásokkal szövetező egyetemi polgároknak immár forradalomra fajult mozgalmával. Csak a reakció törekvéseinek ad tápot az ifjúság akciója. Véres merényletekről és a zavargás kegyetlen elfojtásáról terjesztenek Pétervárott s Moszkvában hazug híreket. Hogy a foglyokra szigorú büntetést fognak szabni, az már most is bizonyos. A szigorú büntetésekre lehet következtetni az eddig tett intézkedésekből is; az orosz fővárosban tegnap Maxim Gorkij író letartóztatták, a fiatal Tolstojt pedig házi fogságban tartják.

— **(Száz évig pártában.)** Türelmetlen kis leányok, akik zúgolódnak a szülői zsarnokság ellen s alig várják a pillanatot, amikor tőkötő alá jutnak, tanuljatok Vasziljev Judittól; ez a nő most képezi közbeszéd tárgyát abból az alkalomból, hogy meghalt — leány korában. Ott díszelgett a mirtus a kikindai leányzó koporsóján, amely tudtul adta minden szemeknek, hogy Judit száz évet élt. Igaz ugyan, hogy Judit túlhaladta a hatalmas kort 25 nappal, de ezt már nem lehetett a koporsóra festeni. Az öreg hajadon, akit nagy részvéttel kísért örök nyugalomra a mindkét nembeli aranyifjúság, a legutóbbi időben valóságos embergyűlölő lett. Talán volt is rá oka, hiszen majdnem három századot élt s módjában volt mindenféle kortüneteken kívül az embereket is megismerni. Mi a modern, elpetyhüdt fiatalság embergyűlölete az övehez képest! Meghuzta magát egy kis viskóban, nem akart senkit sem látni s bizalmatlansággal fogadta a jószívű szomszédokat is, akik ebédet hoztak neki. Most a halál megkönyörült rajta s Vasziljev Judit, aki pedig nagyon sokat tudott volna regélni mesébe illő korszakokról, épp olyan esendő lakója a föld alatti résének, mint többi társa, akik szintén nem törődnek már hiúságos dolgokkal.

— **(Szabadlára helyezett postatiszt.)** A nagyváradi kir. ítélőtábla szabadlára helyezte Cakó (Conner) Aron eszaki posta segédtisztet. Cakó tudvalevőleg az Aradi Ipar- és Népbank címére küldött és elveszett 10.000 koronás ajánlott levél miatt került bajba. A posta igazgatóság feljelentésére a vizsgálóbíró letartóztatta s a gyulai kir. törvényszék vád-terácsa a letartóztatást helyben hagyta. Fabry Károly vedőügyvéd azonban tovább felebezett s a nagyváradi kir. tábla szabadlára helyezte Cakót, azzal az indokolással, hogy állandó lakással bíró család-

dos ember s szokása elől nem kell tartani, mert azt előbb is megtehetné volna. A tábla határozata folytán Cakót még pénteken este kibocsátották a gyulai törvényszék fogházából. Most újból Csabán van, erősen hangoztatja értatlanságát s reméli sorsa jobbrafordulását.

— **(Az Otthon közgyűlése.)** Az Otthon írók és hírlapírók köre március 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja saját házában (Dohány-utca 76.) évi rendes közgyűlést, amelyet déli egy órakor lakoma követ a kor dísztermében.

— **(A liga működik.)** A Balkanon megint politikai gyilkosság történt. Szófiából táviratozzák, hogy a viddini demokrata klubban tegnap ismeretlen emberek hatoltak be és a klub egyik tagját meggyilkolták. A telivér balkáni rémhir szerint a macedóniai liga műve. — A „Lokalanzeiger“ konstantinápolyi távirata szerint ott huszonkilenc bolgár embert tartóztattak le. A náluk talált irások nyomán Szalonikiben egy tükös fegyvergyár nyomára akadnak, mely a macedon forradalmi bizottságnak fegyvert szállított. A macedon határon hatvan ezer jól felfegyverzett emberből álló török sereget vontak össze.

— **(Egy apa büne.)** Kolozsvárról borzalmas eset híret jelentik: Egy Vadona János nevű ember beleszeretett saját édes leányába és azt addig üldözte szerelmével, míg végre a leány tegnap megőrült. Az állatias apa ellen a kolozsvári ügyészség megindította a vizsgálatot.

— **(Pénzeső Valenciában.)** Rtkán, talán még sohasem történt olyan eset, amilyen most foglalkoztatja szép Valencia lakosságát. Elragadó rendetlenségben röpködött az utcán hét ezer pezetas és egy száz pezetas bankjegy, anélkül, hogy a járőrelok figyelmissé lettek volna reá, Senki sem gondolt arra, hogy megragadják a szerencsét — bizonyára nagyon közel volt... Talán megkönyörült az ég a városban és pénzeső zuhogott alá az ég csatornáiból? Hiszen máshol kő-, vér vagy sáskaeső szokott esni, nem pedig pénzeső. Most sem ez történt; mindössze a Reqéna-bank egyik hivatalnok, aki a Credit Lyonnais valenciai fiókjánál vett fel nagyobb összeget, vesztette el a szeszélyesen röpködő bankjegyeket. A járőrelok reklámceduláknak gondolták és senki sem kapott fel egyet sem. Nagyon kevésbé ismerhetik Valenciában a bankjegyeket, mert még most is röpködhetnének az utcán, ha egy gazdag bankár kocsisa véletlenül nem fog el egyet és nem mutatja meg gazdájának. A szerencsétlen hivatalnokot pedig már fel akarták jelenteni, amikor a bank igazgatósága hírt kapott a röpködő bankjegyekről. Négy ezer pezetasát még megtaláltak, a többinek azonban lába, illetőleg szárnya kelt...

— **(Új postagyűjtő helyek.)** A budapesti posta és távirata igazgatóság arról értesít, hogy április hó 1-én, VI. ker., Király-utca 72. sz. alatti dohány-tözsében a Budapest 6. sz. posta- és táviratahivatal (Andrássy-ut 51.) felügyelete alatt, továbbá VII. ker., Kerepesi ut 34. sz. alatti dohány-tözsében a Budapest 72. sz. postahivatal (keleti p. u.) felügyelete alatt új postagyűjtőhely lép életbe. Hivatalos órákat a gyűjtőhelyek hétköznapokon reggel 8-12-ig, d. u. 2-6-ig, vasárnapokon és hétköznapra eső ünnepnapokon reggel 9-10-ig tartanak.

— **(Vizsgálat a miskolci kórházban.)** Sok panasz merült fel a miskolci Erzsébet-kórház ellen, melyek mind oda kulmináltak, hogy a kórház nem a tervek szerint épült s a berendezés és felszerelés is sok kifogás alá esik. — A panaszok folytán Széll Kálmán, mint belügyminiszter bizottságot küldött ki a panaszok megvizsgálására. A közönség körében érdeklődéssel várják a vizsgálat eredményét.

— **(Ötszáz ezer korona egy emberéletért.)** Nagyon szerethette a férjét szegény Deczki Györgyné újvidéki lakos, hogy gyilkosaitól ötszáz ezer korona kártérítést követelt az újvidéki törvényszék esküdtszéke előtt. Krajcsi János ölte meg Deczki Györgyöt Újvidéken, ő rajta követelte az özvegy ezt az összeget. Az esküdtszék a gyilkost életfogytiglani fegyházra ítélte, de kártérítésül csak 2000 koronát ítélte meg. Ebből is csak 40 koronát előlegez a kiadósnak, mert Krajcsi vagyonatlan napszámos.

— **(Szenvedélyes felebezés.)** A felebezések történetében valószínűleg a világ rekordot a makói Börcsök Gergely érte el. Mint pücsi helypénzszedőrek egy asszony husz fillérral adós maradt. Börcök emiatt az asszonyt a makói tanácsnál bejelentette. Mikor a tanács elutasította, a közigazgatási bizottsághoz apellált. De ennek elutasító végzése után sem pihent meg, hanem panaszával a miniszterhez felebezett! Hogy hol áll meg a derék felebezés, azt tán maga sem tudja.

— **(Dióssy főhadnagy elítélése.)** Székesfehérvárról azt a hírt jelentik, hogy Dióssy Viktor ulanus főhadnagy elítélésének megérősítése Bécsből oda leérkezett. Dióssyt 6 évi fegyházra, lefokozásra és tudtói nemességétől való megfosztására ítélték.

— **(Kitüntetett aljegyző.)** A király Bertolini Sándor Bács-Bodrog vármegyei első aljegyző és tiszteletbeli főjegyzőnek, sok évi buzgó szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **(A kirabolt postakocsi.)** A kirabolt s meggyilkolt postakocsi ügyében a vizsgálat nagy erélyvel folyik. A Vértes-Boglár és Csákvár között elterülő vidéket ellepték a csengőrök, mert nem lehetetlen, hogy a rablógyilkosságot követők el, akik ezen az utvonalon gyakran megfordulnak. Amint eddig megállapítható, a postakocsi főleg adópénzek voltak, néhány száz korona értékben s azt a gonosztevők magukkal vitték. A fővárosi rendőrség is nagy apparatussal nyomoz a dolgon, de eddig semmiféle eredmény nem mutatkozik. A székesfehérvári rendőrség távirati jelentése szerint a rablógyilkosságot marhahajcsárok követhették el, de erre nézve eddig még semmiféle gyanú fel nem merült.

— **(Az osztályorszájáték)** mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 38691.

10.000 koronát nyert: 52170.

5000 koronát nyertek: 54607 62548 86933 92747.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Z. Bárdy Gabi bucsuzása.** A Népszínházban tegnap este Z. Bárdy Gabi bucsuzott el a fővárosi közönségétől, mielőtt Kolozsvárra távoznék. Eltávozásra nem végleges, mert a művésznőt még két éves szerződés köti a Népszínházhoz és Porzsoló igazgató csak egy évre szabadságot adott. Az előadás kezdete előtt művésztársai bucsuztak a távozótól. Szirmai szép beszéd kíséretében a társulat óriási babérkoszoruját nyújtotta át azután megkezdődött „A modell” előadása. Midőn Z. Bárdy Gabi Colea mosónő jémezében a színen megjelent, percekig tartó taps fogadta. A közönség az előadás további folyamán is minden alkalmat megragadott, hogy rokonszenvének kifejezést adjon.

* **Jubileum a színiakadémián.** Az Országos Színművészeti Akadémia növendékei e hónap 31-én délelőtt 11 órakor a Színművészeti Akadémia helyiségében huszonegy éves jubileumát ülik meg annak, hogy dr. Váradi Antal mint tanár és igazgató az intézet kötelékében áll.

* **A tavaszi kiállítás** előkészületei már nagyban folynak a városi Műcsarnokban, hova a tárlatra szánt műveknek április elsején esti hat óráig mind be kell érkezniük. A tárlat április tizenötödikén nyílik meg.

* **A szegedi műtárlat.** A szegedi Képzőművészeti egyesület tavaszi kiállítása e hónap 31-én délután 3 órakor nyílik meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Változás a büntetőtörvényszéknél.** Zsitvay Leó büntetőtörvényszéki elnök f. évi április hó 25-ével feloszlatta a büntetőtörvényszék IV-ik ítélőtáncát, amely eddig Gajzágó Manó táblai bíró elnöksége alatt működött.

Ezen feloszlátás ügyében az elnök ma d. u. 4 órára tanácskozássra hívta egybe az eddigi főlebbviteli tanács tagjait. Ezen az értekezleten tudatja az elnök, hogy Gajzágó Manó táblabíró és Soós Kálmán törvényszéki bíró szolgálattételre a felebbviteli tanácshoz osztotta be. Ez a tanács, amelynek eddig dr. Sárkány József, Fekete Gyula és Bizaglich Sándor voltak az elnököi bírái, az újabb beosztás után is Tóth Ernő táblai bíró elnöksége alatt fog működni.

A feloszlátott ítélőtánc harmadik tagját, dr. Horváth Sándor albirót az elnök a vádtanács-hoz osztotta be kiegészítő bíróul. A feloszlátott tanács helyett a II. emelet III. számú főtárgyalási termében Lenk Gyula táblai bíró ítélőtáncsa fog tárgyalni minden másodnap Eördögh András bíró tanácsával váltakozva.

§ **Április havi sajtó- és esküdtbírói tárgyalások.** A jövő hó folyamán a büntető törvényszéken a következő sajtó- és esküdtbírói ügyek kerülnek tárgyalásra:

Április 2-án Varga György (Alkotmány) rágalalmazási, április 12-én Plesch Henrik (Neuer Budapester Abendblatt) becsületsértési bűnyűje. Ezen két ügyben a törvényszék esküdtek nélkül fog itélkezni.

Április 16-án Német János halált okozó testi sértési, április 18-án Waaler Gyula (Takarékpénztári Közlöny) rágalalmazási,

április 20-án Hatsetek Géza (Magyar Estilap) nyilvános rágalalmazási.

április 23-án Szakács József halált okozó testi sértés bűnyűjében az esküdtbírószék fog itélkezni.

Végre április 30-án tárgyalja a törvényszék Auer István (Alkotmány) rágalalmazási bűnyűjét.

Az április havi esküdtzéki ülészek április 15-től bezárolag április 29-ig fog tartani.

KÖZGAZDASÁG.

— **Az élő suly szerint való eladás.** A husiparosok legerősebben támadják a fővárosnak azt a rendeletét, amely a vásártereken (egyelőre csak a marhavásártéren) az élő suly szerint való eladást életbeléptette. Még a legügyesebb mésszáros sincs teljesen tisztában azzal, hogy mit kap a föltétel nélkül megvett élő állatban. Miután a főváros ugyanezt a szokást a sertésvásártéren is beakarja hozni, a hentesiparosok már most állást foglaltak a terv ellen. A főváros-hoz intézett memorandumokban hivatkoznak arra, hogy Bécsben a sertéshúst különként 30—40 fillérrel drágította meg az új eladási mód s ugyanaz Budapesten is bekövetkezik. Arra nézve, hogy a lábón megvett jószággal mennyire csalódhatik az iparos, fölemlítik azt az esetet, hogy a multkoriban 24 kiló sulyu kavicsot találtak egy marha gyomrában. Mindezek pedig arra intik a hatóságot, hogy az élő sulyra való eladást szüntesse meg.

— **Új üzletszokások a gabonatőzsdén.** A tőzsdetanács folyó évi március hó 28-án tartott teljes ülésében elhatározta, hogy április hó 15-től fogva a gabonacsarnok üzletidejét egy fél órával redukálja, vagyis az üzletidő lejáratát fél 2 órakor csepegyűs óval jelezheti. Ezt az intézkedést azért lépteti a tanács életbe, hogy a gabonacsarnokban foglalatokodó tőzsdetanácsosoknak módjukban álljon pontosan megjeleníteni a választott bíróság tárgyalásain s a szenatusok teljesen kihasználhassák idejüket. A tanács elhatározta továbbá, hogy az április 1-től fogva beérkező kereseteknél a feleket már 11 órára megidézeti, hogy a tárgyalások korábban megkezdődjen, nagyobb számu per legyen elintézhető.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Készruizlet.

Buza elkelt:

Tiszavidéki 600 mm. 80 k. 8.07 $\frac{1}{2}$ kor., 100 mm. 79 k. 7.90 kor. 100 mm. 79 k. 8.02 $\frac{1}{2}$ kor. 200 mm. 78.5 k. 8.05 kor., 100 mm. 78 k. 8.00 kor. 150 mm. 78 k. 7.97 $\frac{1}{2}$ kor. kev. 100 mm. 77 k. 7.87 $\frac{1}{2}$ kor. 100 mm. 77.5 k., 100 mm. 77.5 k. és 100 mm. 77 k. 7.80 kor. 100 mm. 76.3 k. 7.75 kor., 100 mm. 75.5 k. 7.65 kor. búkkönyös Mind három hónapra.

Szentesi 4000 mm. 77.4 k. 7.87 $\frac{1}{2}$ kor., három hónapra.

Bácskai. 1000 mm. 74.7 k. 7.62 $\frac{1}{2}$ kor., 3100 mm. 74.8 k. 7.62 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.

Bánsági. 570 mm. 74.6 k. és 1350 mm. 74.7 k. 7.50 kor. márc. 28-ra.

Raktári 2750 mm. 76.5 k. 7.70 kor. március 28-ra.

Rozs 200 mm. 7.50 kor., 100 mm. 7.60 kor., 100 mm. 7.52 $\frac{1}{2}$ kor. készp.

REGÉNYCSARNOK.

A kereszt diadala.

Angol regény.

62

Írta: Rider Haggard.

— Nem, én csak közönséges ember vagyok, nincsen tekintélyem; engem azzal biztak meg, hogy nektek ajánlatot tegyek és ha ti ezt nem akarjátok meghallgatni, akkor én bevégeztem küldetésemet. Engedjétek meg, hogy Hokosa egyedül mehessen arra a sziklás területre, ame-

lyet innen láthatok és akkor ő ott találkozni fog azzal, akinek hatalma van a tárgyalásra. találkozni fog az ugyanott egyedül megjelenő Nomával, aki egykor a felesége volt. Ők azután tárgyalhatnak a két tábor között, mindenki szemeláttára, anélkül, hogy valaki közelednék hozzájuk és így egy gyenge asszonytól nem lehet félni. Mit szóltok ehhez?

Hokosa visszafordult és beszélt a királylyal.

— Azt hiszem, jobb lesz, ha nem megy, — mondotta Nodwengo. — Az ajánlat veszedelmesnek látszik és az a sziklás terület kívül esik dárdaik körén; de ez ajánlat mögött ravaszság is rejthető és téged vagy megölnék, vagy elfognak ott, mert Hafels nagyon is ravasz.

— Ha így van is király, — szólott Hokosa, — szívem mégis azt mondja, hogy bölcs dolog nekem oda elmennem, mert a mi helyzetünk kétségbeejtő és ha ezt nem teszem, azzal holnap reggel mindnyájunk halálát okozhatom. A legrosszabb esetben is én csak ember vagyok és hogy velem mi történik, az nem sokat számít; ha szerencsétlenség ér, az az ég akarata lesz, de légy meggyőződve, hogy abból a szerencsétlenségből is csak jó eredhet, mert bárhová megyek is, a Küldött szelleme velem lesz. Emlékezzetek arra, hogy ő megparancsolta, hogy amig veletek leszek, hallgassátok meg tanácsomat; láthatjátok, hogy belőlem nem az én bölcsességem beszél Engedjétek távoznom s ha elfognak is engem, az ne aggasztson benneteket, mert akkor erre is szükség lesz, hogy minden jól végződjék. Mindezekből ne gondoljátok azt, hogy mert én a multban áruló voltam, most megakarlak csalni benneteket; gondoljátok arra, hogy ha én így cselekedném, csak saját lelkem bűneit szaporítanám, amelylyel pedig nemsokára a magasságban lakónak kell beszámolnom.

— Amint te akarsz, Hokosa! — szó ott a király. — Mondd meg ezeknek a lázadó kutyáknak, hogy ez egy feltétel alatt kötök velök békét: — visszamennek a hegyek közé, arra az ösvényre, ahol asszonyaik és gyermekeik vannak és a nélkül, hogy egyetlen dárdat is szegezzenek ellenünk, örökre elpáztulnak erről a területről. Ha ezt megteszik, akkor én nemesek elfelejtem ellenem elkövetett gonoszságait és aljasságait, de visszatérő ezredeimnek is megparancsolom, hogy sértetlenül engedjék őket távozni. De ha ezt nem akarják megtenni, én bizalmamat az Istenbe helyezve, akit imádok, végig küzdöm ezt a harcot és tudom, ha én és népem el is pusztulunk ők is elvesznek.

Nodwengo ezután személyesen beszélt a sánc előtt álló hírnökhöz.

— Menj vissza uradnak szolgálja és mondjad meg uradnak, hogy ott a sziklás terén, a két sereg szemeláttára, Hokosa találkozni fog azzal, aki egykoron a felesége volt és üzenetemet is magával viszi. A kürtző jelére mindketőnek fegyvertelenül és egyedül kell elindulni a taborból. Vidd hírül testvéremnek, hogy gyalázatos dolog lesz tőle, ha ármányt sző Hokosa ellen, de mondjad meg azt is, hogy az az ember, aki oka lesz vére hullásának, biztos halálnak néz eléje, halála után pedig átkozott lesz a teste.

A hírnök visszament a táborba; nemsokára ezután megharsant a kürt.

— Ugy érzem, hogy mi utoljára válunk el egymástól — mondotta fájdalomosan Nodwengo, mialatt kezét nyújtott Hokosának.

— Bar így lenne király! az én sejtésem is neked ad igazat, de én nem aggódok, mert elkövetett bűneim sokasága nagyon nyomja lelkemet és kifáradva, nyugalomra vágyom. Nem örökre válunk el most sem egymástól, mert bármi történik is, én beszámolok odafönn — és az égre mutatott. — Sokáig uralkodjál, király! Uralkodjál bölcsen és igazságosan! hogy arathassad nemeslelkűséged gyümölcseit. Elj boldogul!

A kürt újra megharsant és a teli hold sápadt fényénél Noma karsu alakját lehetett látni, amint a sziklás tér felé közeledik.

Hokosa is keresztülugrott a sáncon és a következő pillanatban mind a ketten a sziklák között voltak.

— Köszöntlek, Hokosa! — szólalt meg Noma és kezét feléje nyújtotta.

— A dologra asszony! — felelt Hokosa és kezeit háta mögé rejtette.

(Folyt. köv.)

